

**SES EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS, DOKTORA
VE SANATTA YETERLİK TEZLERİNİN İNCELENMESİ***

**REVIEW OF MASTER'S DEGREE, PHD AND ART PROFICIENCY
THESIS MADE IN THE FIELD OF VOICE TRAINING**

*İlknur ÖZAL GÖNCÜ***

*Ahmet KORKMAZ****

*Sıla ARSEL*****

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de ses eğitimi alanında yazılan tezleri belirlenen kriterlerde incelemek ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara veri ve kaynak oluşturmaktır. YÖK Tez Merkezi veri tabanında “Ses Eğitimi” anahtar kelimesiyle yapılan arama sonucunda 1987-2023 yılları arasında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinden toplam 295 teze ulaşılmıştır. Bu çalışmanın evrenini ulaşılabilen 295 tez oluştururken örneklemini ise 2019 ve 2023 yılları arasında ses eğitimi alanında yapılmış 95 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırmada tezler türlerine, yayımlandığı üniversitelere ve enstitülere, yapıldığı yıllara ve konularına göre ayrı ayrı incelenmiş ve 5 ayrı tabloda gösterilmiştir. Bu araştırma durum tespitine yönelik yapılan nitel bir çalışmadır. Araştırmada veriler doküman analizi tekniği

* Araştırma Makalesi: **Geliş tarihi:** 31.01.2024 ; **Kabul tarihi:** 12.04.2024
Kaynak gösterilme: ÖZAL GÖNCÜ, İ.- KORKMAZ, A.-ARSEL, S.
(2024): Ses Eğitimi Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve
Sanatta Yeterlik Tezlerinin İncelenmesi, *Zeitschrift für die Welt der
Türken*, 16 /1, s. 283-296

** Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar
Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Ankara / TÜRKİYE
ilknurgoncu@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-9931-3020>

*** Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar
Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi
Ankara / TÜRKİYE ahmetkork06@gmail.com <https://orcid.org/0009-0005-4224-2782>

**** Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi
Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi Ankara /
TÜRKİYE silaarsel1996@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-5306-9595>

kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilere yönelik sonuçlar frekans ve yüzde olarak hesaplandıktan sonra tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ses eğitimi, Yüksek lisans tezleri, Doktora tezleri, Sanatta yeterlik tezleri.

Abstract

The purpose of this research is to examine the theses written in the field of voice education in Turkey according to predetermined criteria, and to provide data and resources for researchers working in this field. A total of 295 theses, including master's, doctoral, and proficiency in arts theses, conducted between 1987 and 2023 were accessed through a search conducted with the keyword "Vocal Education" in the YÖK Thesis Center database. While the population of this study comprises the accessible 295 theses, its sample consists of 95 postgraduate theses in the field of vocal education conducted between 2019 and 2023. The theses were individually analyzed based on their types, the universities and institutes they were published by, the years of publication, and their topics, and were presented in 5 separate tables. This research constitutes a qualitative study aimed at situational analysis. The data were evaluated using document analysis technique. Following the calculation of results in terms of frequency and percentage, they were interpreted by being presented in tabular form.

Key words: Voice education, Master's theses, Doctoral theses, Proficiency theses in art.

Giriş

İnsan, fizyolojisi gereği beş ana duyuyu algılayacak düzeyde yaratılmış bir varlıktır. Bu beş duyuyu içinde yer edinen işitme duyusu ise sesin varlığını insana kanıtlayan duyuşsal bir yetenektir. Bu bağlamda duyuşsal yeteneğin var olma sebebi ses olarak görülmektedir. Ses incelendiğinde karmaşık bir fiziksel olaydır. Oluşması için ilk önce ses kaynağına ihtiyaç duymaktadır. Ses çıkaran her nesne de ses kaynağı olarak isimlendirilmektedir (Seyhan,2012). Bu kaynaklar yapay veya doğal olarak sınıflandırılmaktadır (Demircioğlu & Kavgacı, 2020). Rüzgârın sesi, kuşların şakıması gibi doğal ses kaynakları insandan önce de var olabilen insan vasıtası dışı yaratımlardır. Dolayısıyla ses insandan önce var olan doğal bir oluşumdur (Cemalcılar,1985).

İnsan ise sesini keşfetmeye primitif dönemlerde başlamışsa bile eğitim süreci daha sonraki dönemlerde gelen bir buluş olmuştur. Günümüzde eğitilmiş sese müziğin alt dalı olarak ulaşılsa da aslında müziği başlatan en eski araçtır. Bu nedenle, yeryüzündeki bütün insanlığın ortak dili olan müziğin en doğal ve en köklü çalgısı olarak ses olgusuyla karşılaşmaktadır. Ses eğitimi ise sesin üretilmesini sağlayan organların sağlığını koruyarak, seslendirilecek eserin müzikal yapısına uygun bir biçimde icra edilmesini sağlayabilmek amacıyla doğru nefes alma yöntemleri ile doğru ses üretmeyi hedefleyen bir müzik eğitimi niteliğindedir (Gülmez, 2023).

Katı, sıvı ve gaz ortamları atom ve molekül içerir ve bu maddeler titreştiğinde oluşan basınç değişimi sonucu da ses meydana gelir. Katı

maddelerde tanecikler arası boşluk az olduğu için ses en hızlı katı ortamlarda en yavaş da gaz ortamlarda yayılır dolayısıyla sesin yayılma hızı bulunduğu ortama göre değişiklik gösterir. Sesin aynı zamanda kendine has özelliğini belirlemeye yarayan frekans değerleri bulunmaktadır. Bu sayede ses tonlarındaki sonsuz olasılık mümkün olmaktadır. Sınırsız ihtimallere karşın insanın ise ses duyumunda sınırlı bir algısı vardır. Bu nedenle insan sadece 20 Hz ile 20 kHz arasındaki sesleri işitebilmektedir. Bu bağlamda insanın ürettiği sesin frekansı da sınırlıdır (Ölmez, 2018).

Tıpkı doğada bulunan seslerin oluşması için titreşimin gerekli olduğu gibi insan sesinin oluşması için de belli bir titreşime ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda insanın içine çektiği nefes soluk borusunda ilerledikten sonra larenkse (gırtlığa) ulaşır. Böylece bölgede bulunan ses telleri açılıp kapanarak harekete başlar, bunun sonucunda ise titreşim oluşur. Bu titreşim çeşitli anatomik yapılar ile şekillendikten sonra ağız boşluğundan dışarı aktarılacak alglayıcıya iletilir. Bu sayede insan sesi oluşmuş olur (Işıkhani,2008).

Müziğin bünyesinde var olan fiziksel ve matematiksel prensipler onu bilim ögesi yaparken duyguların ifade biçimi olan varlığı ise onun sanat ögesi olarak anlam bulmasını sağlamıştır. Müziğin parçası olan ses eğitimi de bu bağlamda hem bilimsel hem de sanatsaldır. Günümüzde bu konuya ışık tutmak adına “ses eğitimi” ile ilgili yazılan birçok yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri bulunmaktadır. Bu çalışma da ses eğitimi alanında 2019-2023 yılları arasında yazılmış tezleri incelemektedir.

1.1. Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesi “Türkiye’de 2019-2023 yılları arasında “Ses Eğitimi” alanında yazılmış doktora, yüksek lisans ve sanatta yeterlik tezleri hangileridir?” şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Alt Problemler

- Ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin türlerine göre frekans ve yüzdelik dağılımları nelerdir?
- Ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin yıllarına göre frekans ve yüzdelik dağılımları nelerdir?
- Ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin yapıldığı üniversitelere göre frekans ve yüzdelik dağılımları nelerdir?
- Ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin yapıldığı enstitülere göre frekans ve yüzdelik dağılımları nelerdir?
- Ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin konularına göre frekans ve yüzdelik dağılımları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı 2019-2023 yılları arasında ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerini belirlenen 5 kritere göre inceleyerek alanda yapılan bu çalışmaları ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, ses eğitimi alanında yapılan tezlerin türlerine, yıllarına, yapıldığı üniversitelere, enstitülere ve konularına göre frekans ve yüzdelik dağılımları analiz edilerek alanın mevcut durumu ve eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma aynı zamanda verilerin bir arada sunulmasıyla bu alanda yapılacak yeni araştırmalara kaynak oluşturmayı da amaçlamaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi, ses eğitimi alanında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin 2019-2023 yılları arasındaki durumunu ortaya koyması ve alandaki bilimsel çalışmaların mevcut durumunu ve eğilimlerini analiz etmesidir. Bu çalışma, ses eğitimi alanında yapılan akademik araştırmalara kaynak oluşturarak, bu alanda yapılacak yeni çalışmalara zemin hazırlamaktadır. Ayrıca, ses eğitimi alanındaki akademik çalışmaların çeşitliliği ve yoğunluğunu değerlendirmek, alandaki boşlukları belirlemek ve gelecekte yapılacak araştırmalar için yönlendirici olmak da araştırmanın önemli katkıları arasındadır. Bu nedenle, ses eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi ve analizi, alanın gelişimine ve ilerlemesine önemli bir katkı sağlayabilecektir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

Türkiye’de 2019-2023 yılları arasında “Ses Eğitimi” alanında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleriyle ve konuyla ilgili ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır.

Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda genellikle nedensellik bağları kurulmaz ve olayların ölçülemeyen nedenleri daha derinlemesine incelenir. Nicel verilerin yanı sıra gözlemler, metin analizi ve söylem analizi gibi detaylar öne çıkar. Bu araştırmalarda yoğun istatistiklerin ve nice verilerin önemi azalırken, araştırmacının dikkatlice gözlemlediği detaylar vurgulanır (Baltacı,2019).

Doküman analizi, nitel araştırmacılar için önemli bir bilgi kaynağıdır, çünkü araştırma konusuyla ilgili çeşitli detayları sağlar. Bu analiz, yalnızca yazılı belgeleri değil, grafikler, haritalar, şemalar ve fotoğraflar gibi çeşitli

kaynakları da içerir. Araştırmacılar, dokümanlardan elde ettikleri verileri analiz ederek, araştırma konusuyla ilgili derinlemesine anlayış geliştirebilirler. Doküman analizi, araştırmanın kapsamını genişleterek, farklı perspektiflerden bilgi sağlar ve araştırmacılara zengin ve çeşitli veri kaynakları sunar (Sak vd., 2021).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 1987-2023 yılları arasında ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tamamı oluştururken, örneklemini ise 2019-2023 yılları arasında ses eğitimi alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada YÖK Ulusal Tez merkezine kayıtlı 2019-2023 yılları arasında “Ses Eğitimi” alanında yazılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri incelenmiştir.

Ses eğitimi alanında yazılmış lisansüstü çalışmalar belirlenen 5 ayrı kriterde ele alınmış olup, bu kriterlere bulgular bölümünde yer verilmiştir. Her bir alt problem için ayrı bir tablo oluşturularak bu kriterler incelenmiştir.

Bu araştırmada içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel süreç; benzerlik gösteren verileri, belirli konu ve kavramlar çerçevesinde gruplandırarak bunları okuyucuya anlamlı bir şekilde ifade etmektir (Karataş, 2015).

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde 2019-2023 yılları arasında Ulusal Tez Merkezinin veri tabanında bulunan ve “ses eğitimi” kelime grubunu içeren yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri incelenmiş olup tezlerin frekans ve yüzdeler analizlerine yer verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 1. Tez Türlerine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

TEZ TÜRÜ	f	%
Yüksek Lisans	78	82,21
Doktora	14	14,74
Sanatta Yeterlik	3	3,16
TOPLAM	95	100,00

Tablo 1'e göre yapılan 95 lisansüstü tez çalışmasının 78 (%82,11)'i yüksek lisans, 14 (%14,74)'ü doktora, 3 (%3,16)'ü ise sanatta yeterlik düzeyindedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2. Tezlerin Yıllara Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

YILLAR	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
2019	30	31,58	2	2,11	1	1,05	33	34,74
2020	7	7,37	1	1,05	0	0,00	8	8,42
2021	14	14,74	6	6,32	2	2,11	22	23,16
2022	7	7,37	4	4,21	0	0,00	11	11,58
2023	20	21,05	1	1,05	0	0,00	21	22,11
TOPLAM	78	82,11	14	14,74	3	3,16	95	100,00

Tablo 2'ye göre en çok çalışma yapılan yıllar 2019, 2021 ve 2023 yıllarıdır. 2019 yılında yayımlanan tezlerin toplam sayısı 33 (%34,74), 2020 yılında yayımlanan tezlerin toplam sayısı 8 (%8,42), 2021 yılında yayımlanan tezlerin toplam sayısı 22 (%23,16), 2022 yılında yayımlanan tezlerin toplam sayısı 11 (%11,58), 2023 yılında yayımlanan tezlerin toplam sayısı ise 21'dir (%22,11).

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Ses Eğitimi” alanında yapılan 37 üniversitede toplam 95 lisansüstü tez yapılmıştır. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Üniversitelere Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

ÜNİVERSİTE	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Necmettin Erbakan Üniversitesi	10	10,53	2	2,11	0	0,00	12	12,63
Gazi Üniversitesi	6	6,32	3	3,16	0	0,00	9	9,47
Pamukkale Üniversitesi	5	5,26	0	0,00	0	0,00	5	5,26
Atatürk Üniversitesi	4	4,21	0	0,00	0	0,00	4	4,21

Burdur Mehmet Akif Üniversitesi	2	2,11	2	2,11	0	0,00	4	4,21
İstanbul Üniversitesi	1	1,05	1	1,05	2	2,11	4	4,21
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Hacettepe Üniversitesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Haliç Üniversitesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
İstanbul Okan Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	1	1,05	3	3,16
Kapadokya Üniversitesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Marmara Üniversitesi	1	1,05	2	2,11	0	0,00	3	3,16
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Anadolu Üniversitesi	1	1,05	1	1,05	0	0,00	2	2,11
Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi	1	1,05	1	1,05	0	0,00	2	2,11
Bursa Uludağ Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Erciyes Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	1,05	1	1,05	0	0,00	2	2,11
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Selçuk Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Trabzon Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Üsküdar Üniversitesi	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	1,05	1	1,05	0	0,00	2	2,11
Adıyaman Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Ankara Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Balıkesir Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Başkent Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
İstinye Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Kocaeli Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Mersin Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Ordu Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
TOPLAM	78	82,11	14	14,74	3	3,16	95	100,00

Tablo 3'e göre 2019-2023 yılları arasında ses eğitimi alanında yazılan tezlerin en çok Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde yapıldığı ve ardından bunu Gazi Üniversitesi'nin takip ettiği görülmektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde toplam 12 (%12,63) lisansüstü çalışma yapılmıştır. Bunlardan 10 (%10,53)'ü yüksek lisans, 2 (%2,11)'si doktora düzeyindedir. Gazi Üniversitesi'nde toplam 9 (%9,47) lisansüstü çalışma bulunmaktadır. Bunlardan 6 (%6,32)'sı yüksek lisans, 3 (%3,16)'ünün ise doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Pamukkale Üniversitesi'nde toplam 5 (%5,26) lisansüstü çalışması yapılmıştır ve yapılan tüm çalışmalar yüksek lisans düzeyindedir. Atatürk Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nde dörder (%4,21) lisansüstü tez çalışması bulunmuştur.

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Kapadokya Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde üçer (%3,16) tez çalışması yapılmıştır.

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçma Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi'nde ikişer (%2,11) tez çalışması yapılmıştır.

Yıldız Teknik Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İstinye Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ordu

Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde ise birer (%1,05) tez çalışması yapılmıştır.

Sanatta yeterlik olarak ise sadece İstanbul Üniversitesi'nde 2, İstanbul Okan Üniversitesi'nde 1 tez çalışması yapıldığı görülmektedir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4. Tezlerin Enstitülere Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

ENSTİTÜ	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	35	36,84	8	8,42	0	0,00	43	45,26
Sosyal Bilimler Enstitüsü	18	18,95	3	3,16	2	2,11	23	24,21
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	7	7,37	2	2,11	1	1,05	10	10,53
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	6	6,32	1	1,05	0	0,00	7	7,37
Güzel Sanatlar Enstitüsü	6	6,32	0	0,00	0	0,00	6	6,32
Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
TOPLAM	78	82,11	14	14,74	3	3,16	95	100,00

Tablo 4'e göre yapılan 78 (%82,11) yüksek lisans düzeyindeki tez çalışmasının 35 (%36,84)'inin Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, 18 (%18,95)'inin Sosyal Bilimler Enstitülerinde, 7 (%7,37)'sinin Lisansüstü Eğitim Enstitülerinde, 6 (%6,32)'sinin Güzel Sanatlar ve Sağlık Bilimleri Enstitülerinde, 3 (%3,16)'ünün Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitülerinde ve 3 (%3,16)'ünün Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitülerinde yürütülmüş tezler olduğu görülmektedir. Yapılan 14 doktora tez çalışmasının 8 (%8,42)'inin Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, 3 (%3,16)'ünün Sosyal Bilimler Enstitülerinde, 2 (%2,11)'sinin Lisansüstü Eğitim Enstitülerinde ve 1 (%1,05)'inin Sağlık Bilimleri Enstitülerinde yürütülmüş tezler olduğu görülmektedir. Yapılan 3 (%3,16) sanatta yeterlik düzeyindeki tez çalışmasının ise 2 (%2,11)'sinin Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından, 1 (%1,05)'inin ise Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde yapılmış olduğu görülmektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Ses Eğitimi” alanında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri 26 konu içermektedir.

Tablo 5. Tezlerin Konulara Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

TEZ KONULARI	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		TOPLAM	
	F	%	f	%	f	%	f	%
Ses Sağlığı	15	15,79	3	3,16	1	1,05	19	20,00
İçerik İnceleme	8	8,42	1	1,05	0	0,00	9	9,47
Yöntem, Yaklaşım, Model, Metot İnceleme	4	4,21	4	4,21	1	1,05	9	9,47
Motivasyon Durumu	6	6,32	0	0,00	0	0,00	6	6,32
Eserlere Yönelik Görüşler	5	5,26	0	0,00	0	0,00	5	5,26
Materyal Kullanımı	4	4,21	1	1,05	0	0,00	5	5,26
Öğrenci Başarısı/ Tutumu	5	5,26	0	0,00	0	0,00	5	5,26
Görüş İncelemesi	3	3,16	1	1,05	0	0,00	4	4,21
Karşılaşılan Sorunlar	4	4,21	0	0,00	0	0,00	4	4,21
Öğretmen Yeterliliği	4	4,21	0	0,00	0	0,00	4	4,21
Koroya Katkısı	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Sanatçı İncelemesi	3	3,16	0	0,00	0	0,00	3	3,16
Ses Türü/Özelliği	1	1,05	2	2,11	0	0,00	3	3,16
Teknik, Metot, Form İnceleme	2	2,11	0	0,00	1	1,05	3	3,16
Mesleklerde Ses Kullanımı	2	2,11	0	0,00	0	0,00	2	2,11
Duyum Geliştirme	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
İmgeleme	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Makam Kullanımı	0	0,00	1	1,05	0	0,00	1	1,05
Müzikal Analiz	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Ölçek İnceleme	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Psikolojinin Yorumu Etkisi	0	0,00	1	1,05	0	0,00	1	1,05
Repertuar Çalışması	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Ses İcrası	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Tez İnceleme	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
Verilen Eğitimin Değerlendirilmesi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05

Yeterlilik Performans İlişkisi	1	1,05	0	0,00	0	0,00	1	1,05
TOPLAM	78	82,11	14	14,74	3	3,16	95	100,00

Tablo 5’ e göre en çok “Ses Sağlığı” üzerine toplam 19 (%20,00) çalışma bulunmaktadır. “İçerik inceleme” 9 (%9,47) çalışma ve “Yöntem, Yaklaşım, Model, Metot İnceleme” üzerine 9 (%9,47) çalışma yapılmıştır. “Motivasyon Durumu” üzerine 6 (%6,32) çalışma bulunmaktadır ve bu konularda yapılan çalışmalar yalnızca yüksek lisans çalışmalarından oluşmaktadır. “Eserlere Yönelik Görüşler” konusuyla ilgili 5 (%5,26) çalışma, “Materyal Kullanımı” üzerine 5 (%5,26) çalışma ve “Öğrenci başarısı tutumu” üzerine 5 (%5,26) çalışma olduğu görülmektedir. “Görüş inceleme”, “Karşılaşılan Sorunlar” ve “Öğretmen Yeterliliği” konularında 4 (%4,21)’er çalışma bulunmaktadır. “Koroya Katkısı”, “Sanatçı İnceleme”, “Ses Türü/Özelliği” ve “Teknik, Metot, Form İnceleme” konularında 3 (%3,16)’er çalışma bulunmaktadır. “Mesleklerde Ses Kullanımı” konusunda 2 (%2,11) çalışma olduğu görülmektedir. “Duyum Geliştirme”, “İmgeleme”, “Makam Kullanımı”, “Müzikal Analiz”, “Ölçek İnceleme”, “Psikolojinin Yorum Etkisi”, “Repertuar Çalışması”, “Ses İcrası”, “Tez İnceleme”, “Verilen Eğitimin Değerlendirilmesi” ve “Yeterlilik Performans İlişkisi” konularında ise 1 (%1,05)’er lisansüstü çalışma bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada YÖK Ulusal Tez merkezine kayıtlı 2019-2023 yılları arasında “Ses Eğitimi” alanında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri ele alınmıştır. Ulaşılan bu tezler belirlenen 5 kritere göre incelenmiş ve buna bağlı olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

4.1. Sonuçlar

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmada ses eğitimi alandaki lisansüstü yapılan çalışmaların 78’inin (%82,21) yüksek lisans düzeyinde yapılmış olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Doktora düzeyinde ise 14 (%14,74) tez yapıldığı tespit edilmiştir. Bu alanda yapılan çalışmaların 3 tez ile (%3,16) en az sanatta yeterlik düzeyinde olduğu görülmektedir.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

2019-2023 yılları arasında, konu hakkında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının en yoğun olduğu yılın 2019 olduğu görülmektedir. 2019 yılında yazılmış olan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerinin büyük çoğunluğu yüksek lisans düzeyindeyken, 2020 ve 2022 yıllarında ise bu

sayının azaldığı dikkat çekmektedir. Ancak, 2021 ve 2023 yıllarına bakıldığında bir artış söz konusudur. Bu bulgulara bakıldığında veriler, belirli yıllarda yapılmış olan lisansüstü tezlerinin dağılımındaki değişkenliği göstermektedir. Özellikle, 2019 yılında bu kategorideki çalışmaların yoğunluğunun arttığı ve bu eğilimin 2021 yılında da kendini gösterdiği gözlemlenmektedir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Üçüncü alt probleme ilişkin bulgulardan çıkarılan sonuca göre, ilgili konudaki lisansüstü tezlerin önemli çoğunluğunun Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi lisansüstü öğrencileri tarafından yapıldığı görülmüştür.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlarda tablo 4'te sunulan verilere göre yüksek lisans düzeyinde yürütülmekte olan tezlerin çeşitli alanlarda ve farklı enstitülerde yoğun bir şekilde gerçekleştirildiği görülmektedir. Özellikle, Eğitim Bilimleri Enstitülerinin ve Sosyal Bilimler Enstitülerinin ses eğitimi alanındaki çalışmalarda öncü olduğu tespit edilmiştir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Tablo 5'te yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik çalışmaları konu bazında incelenmiş olup konularda daha çok ses sağlığı üzerine odaklanıldığı görülmüştür.

4.2. Öneriler

1. Farklı ses eğitimi yöntemlerinin etkinliğini karşılaştıran çalışmalar, ses bozukluklarının tedavi edilmesinde yeni tekniklerin araştırılması ve ses eğitimin iletişim alanındaki etkilerini inceleyen çalışmaların yapılması önerilmektedir.

2. Araştırmacıların ses eğitimi alanında yaptıkları çalışmalarında ses teknolojisi ve diğer ileri araştırma yöntemlerini etkin bir şekilde kullanmaları önerilmektedir.

3. Farklı ses eğitimi uygulamaları ve metodolojileri üzerine kapsamlı araştırmalar yapılması önerilmektedir. Bu araştırmalar, ses eğitimi süreçlerinin etkinliğini değerlendirebilir ve daha verimli eğitim yöntemleri geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

4. Lisansüstü tez danışmanları tarafından ses eğitimi ile ilgili daha fazla tez çalışması yapılmasının teşvik edilmesi önerilmektedir.

5. Gerçekleştirilen çalışmaların daha çok yüksek lisans düzeyinde yapıldığı görülmüş olup bu nedenle doktora düzeyinde de ses eğitimi alanında tez yapılması önerilmektedir.

Yazarların katkı düzeyleri:	1.Yazar %40, 2. Yazar %30, 3 Yazar %30
Etik komite onayı:	Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.
Finansal Destek:	Çalışmada finansal destek alınmamıştır.
Çıkar çatışması:	Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Cemalcılar, A. (1985). *İletişim Sanatı Olarak Müziğin Öğretim ve Eğitim Ortamlarındaki Kurumsal Yapısı ile Yaygın Eğitimde Bir Model Önerisi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Demircioğlu, G., & Kavgacı, G. (2020). Zihinsel Yetersizliğe Sahip Öğrencilerin Doğal ve Yapay Sesleri Kaynağıyla İlişkilendirme Düzeyleri. *Sakarya University Journal of Education*, 10(1), 29-52.
- Gülmez, Ç.D. (2023). *Ses Eğitimi ile İlgili Günümüze Kadar Yapılan Tez Çalışmalarının İncelenip Analiz Edilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Işıkhani, C. (2008). Müzikte İnsan Sesi Üretim Modelleri ve İşleme Teknolojileri Üzerine Bir İnceleme: Tını Üretim Modellerinden Müziksel Doğrulamaya Geçiş. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 145-164.
- Karataş, N. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmetler Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Ölmez, U. (2018). *Dizel Jeneratörlerin Koherens Fonksiyonu ile Ses ve Titreşim Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Öneren Şendil, Ç., Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256.
- Seyhan, S. (2012). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Ses Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

İlknur ÖZAL GÖNCÜ- Ahmet KORKMAZ- Sıla ARSEL
Ses Eğitimi Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezlerinin İncelenmesi
/ Review of Master's Degree, Phd and Art Proficiency Thesis Made in the Field of Voice Training

Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezi (t.y). *Ulusal Tez Merkezi*.
tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ sayfasından erişilmiştir.